

MESLEKİ EĞİTİM, SANAYİ VE YÜKSEK TEKNOLOJİ 2023 KONGRESİ

STRATEJİK RAPOR

(ÖZET)

22-23 Mart 2012, İstanbul

MESLEKİ EĞİTİM, SANAYİ VE YÜKSEK TEKNOLOJİ 2023 KONGRESİ

22 - 23 Mart 2012, İstanbul

STRATEJİK RAPOR (ÖZET)

Türkiye'nin Stratejik Vizyonu 2023 | Stratejik Lokomotif Sektörler

MESLEKİ EĞİTİM, SANAYİ VE YÜKSEK TEKNOLOJİ 2023 KONGRESİ

(22-23 Mart 2012, İstanbul)

1 - “Mesleki Eğitim, Sanayi ve Yüksek Teknoloji 2023 Kongresi” 22-23 Mart 2012 tarihleri arasında İstanbul’da yapıcı ve verimli bir ortam içinde cereyan etmiştir.

TASAM Türk Asya Stratejik Araştırmalar Merkezi tarafından düzenlenen Kongre’ye; üniversite - sanayi - sivil toplum kuruluşu temsilcileri, uzmanlar, akademisyenler ve medya temsilcileri başta olmak üzere ilgili çevrelerden her düzeyde geniş çaplı bir katılım sağlanmıştır. Türkiye Cumhuriyeti Milli Eğitim Bakanlığı ile Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ve Mesleki Yeterlilik Kurumu (MYK) Kongre’de Başkan ve Bakan temsilcisi düzeyinde temsil edilmiştir. **Mesleki Eğitim, Sanayi ve Yüksek Teknoloji 2023 Kongresi**, mesleki ve teknik eğitim, sanayi ve yüksek teknolojiye yönelik olarak ülkemizde gelecek için ortak vizyon belirlenmesine proaktif katkı sağlamayı amaçlamıştır.

2 - Kongre’de ana hatlarıyla; “**2023 Yılına Doğru Türk Sanayisinin Teknolojik Yapısı ve Dönüşümü**”, “**Bilgi Ekonomisine Geçiş Süreci ve Türkiye Ekonomisi**”, “**Kalite, Verimlilik ve Nitelikli İş Gücü**”, “**Genç İşsizliği, Mesleki Eğitim ve Eğitim Planlaması**”, “**Sürdürülebilir Kalkınma ve Mesleki - Teknik Eğitim**”, “**Mesleki - Teknik Eğitim ve Hayat Boyu Öğrenme**” konulu altı oturum gerçekleştirilmiş, 28 bilimsel tebliğ sunulmuş, yaklaşık 100 uzman - akademisyen müzakerecinin katılımıyla tartışmalar gerçekleştirilmiştir ve aşağıda özetlenen öneriler dile getirilmiştir:

3. Mesleki Eğitim’in **anlam ve kapsamı yeniden tartışmaya açılmalı** mesleki nitelik kazandıran her eğitimin mesleki eğitim olduğu algısı kurumsallaştırılmalıdır. Sistem içerisinde lokal bir alan olarak görülen mevcut algı aslında en temel aşılması gereken “zihinsel eşik”tir. Yine çok boyutlu olarak şekillenen dünya rekabetinin geometrik bir hızda artması kısa ve orta vade de asimetrik etkilerle Ülkemiz açısından sürecin evrimini öngörmeyi imkansız kılmaktadır. Çok boyutlu sofistike rekabetin odağında “**insan kaynağının niteliği**”nin bulunması mesleki eğitimi en öncelikli alan haline getirmektedir.

MESLEKİ EĞİTİM, SANAYİ VE YÜKSEK TEKNOLOJİ 2023 KONGRESİ

22 - 23 Mart 2023, İstanbul

4. Uluslararası rekabet edebilirliği artırmak, iş piyasasının ihtiyaç ve önceliklerine göre bilgi ve beceriler kazandırırken genç işsizliğinin önüne geçmek amacıyla ülkemizde mesleki **yeterlilik standartlarının** geliştirilmesi, mesleki eğitim sistemimizin uluslararası eğitim sistemleri ile uyumlu hale getirilmesi büyük önem taşımaktadır.

5. Türkiye, 2023 hedefleri içerisinde; rekabet üstünlüğü sağlamak, ekonomik büyümeye destek olmak ve istihdam yaratmak için **2023 dijital stratejisini** belirlemeli ve **"Bilişim"**i stratejik sektör ilan etmelidir. Stratejik sektör olan "Bilişim"; nano teknoloji ve nükleer enerji alanlarının gelişmesine kaldıraç etkisi yapacağı gibi tüm sektörlerin gelişmesi ve 2023 hedeflerine ulaşılmasında önemli rol oynayacaktır. Stratejik mesleki ve teknik alan olarak şekillendirilebilecek nükleer enerji/teknoloji ile ilgili algıyı değiştirmek için konunun uzmanları ve medya daha aktif ve seçici olmalıdır. Atomik moleküler düzeyde malzemeler kullanılarak **nano-teknoloji ve bilgi-yoğun modellere yönelmek** gerekmektedir.

6. Küreselleşme, bilgideki artış ve haberleşme teknolojilerindeki gelişmeler ile birlikte eğitimde hedef kayması meydana gelmiştir. Bilgi evreninde daha fazla fırsat ve tehdit ortaya çıkmıştır. Eğitimde yeni hedef; ekonominin **rekabetinde** sürekliliği sağlamak, toplumda sosyal **adaleti** artırmaktır. Bu iki hedef hem geleneksel eğitim kültürünü hem de işgücü ile ilgili eğitim kültürünü tartışmalı hale getirmiştir. **Bilim metodolojisi** müfredata alınmalıdır. **Hayat boyu öğrenme stratejileri** geliştirilerek bilişim sektörüne yönelik faaliyetler yapılması son derece önemlidir.

7. Sürdürülebilir kalkınma için **AR-GE ve "beşeri sermaye"** ön koşuldur. Beşeri sermayeye yatırım ve AR-GE payı, israfı azaltarak artırılmalıdır. **KOBİ'lerin** AR-GE faaliyetlerine daha çok önem vermesi için yeni kurumsal **teşvik** araçları geliştirilmelidir. Özel Sektör, AR-GE'yi mutlak bir gereklilik olarak görmeye teşvik edilmelidir. AR-GE için yurt dışında çalışmakta olan amaca uygun Türk bilim insanlarının geri dönmeleri, gerektiğinde yabancı uzman istihdamı teşvik edilmelidir.

8. MTE okullarındaki bölümler ile hitap ettiği **sektörler, üniversitelerde** buluşmalıdır. Sektörlerin eğitim kurumlarına kapılarını açması beklenmektedir. Ancak Üniversiteler de kapılarını sektöre açmalı, eğitim salonları vb eğitim imkanlarını, sanayinin hizmetine sunmalıdır. Mevcut durumda eğitim kurumları sürekli olarak sektörlerden yardım (araç-gereç-istihdam) talep etmekte ve sektörler bu nedenle de eğitim kurumlarına uzak kalabilmektedir. Dolayısıyla **eğitim kurumları sadece talep eden değil, sektörler için bilgi ve imkan da arz eden kurumlar haline gelmelidir.**

MESLEKİ EĞİTİM, SANAYİ VE YÜKSEK TEKNOLOJİ 2023 KONGRESİ

22 - 23 Mart 2023, İstanbul

9. Bir güç olarak “**gençlik**”, genç nüfus oranının fazlalığı, eğitimde niceliğin yanı sıra nitelik ağırlıklı yöntemlerin kullanılması konularına ve gençlerin istidatına **uygun mesleklere yönlendirilebilmelerine önem veren kurumsal araçların geliştirilmesi** gerekmektedir. Genç nüfusta yüksek işsizlik oranları sosyal karışıklıklara zemin hazırlayabileceği için **etkin bir istihdam politikası** uygulamak ve işgücü piyasasının ihtiyaçlarını karşılamak için **mesleki eğitim sürecine azami ihtimam, iç güvenlik açısından da önem arz etmektedir.**

10. Ulusal eğitim politikası paralelinde, yaşanan konjonktürel değişimler de dikkate alınarak ülke ihtiyacına yönelik daha **spesifik eğitim planlamaları** yapılmalıdır. Devlet, üniversiteler, Mesleki Teknik Eğitim (MTE) okulları, araştırma kurumları, KOBİ’ler, kamu kurumları, sendikalar ve özel sektör **arasında iş birliği ve eş güdüm sağlanmalıdır.**

11. Politikaları oluşturan, yürüten, koordine edenlerden oluşan bir çatı kurum olarak Türkiye’nin “**Ulusal ve Küresel İnovasyon Sistemi**” kurulmalı, özel teknik ve stratejik araştırma merkezleri teşvik edilmelidir. **Mesleki teknik eğitimin sorunlarını araştırıp çözecek akademik düzeyde bir enstitü kurulmalıdır.** Mesleki teknik eğitim alanındaki proje ve faaliyetlere Kamu kaynaklarından sağlanacak desteklerin, belirlenen stratejilere dayalı planlamalar çerçevesinde yapılması gerekmektedir.

12. MTE okullarının **yönetim kurulları**; organize sanayi bölgesi temsilcisi, okul aile birliği başkanı, işçi sendikası temsilcisi ve okul yöneticisinden oluşturulmalıdır. Kurullarda **Kamu ağırlığı azaltılmalı ve işlevsellik kazandırılmalıdır.** Özel sektör mesleki eğitimin içine girmeli, meslek liselerinin özel sektöre devri değerlendirilmelidir. Mesleki teknik eğitim okulları **organize sanayi bölgelerinde** açılmalıdır.

13. **Üniversitelerde** ciddi bir reform yapılarak, eğitim ve araştırma üniversiteleri ayrılmalı, akademik unvan da dâhil sistem değişmeli, teknolojik altyapısı güçlü, ara eleman yetiştiren **teknoloji yüksek okulları** açılmalıdır. Eğitim, bilim ve teknoloji üniversiteleri bölgesel özelliklere göre devlet teşviki almalıdır. Ulusal düzeyde insan kaynaklarına ilişkin mevcut durumun tespiti ve geleceğe yönelik planlamanın bir an önce gerçekleştirilmesi gerekirken ve üniversitelerde açılan bölümler, bu ulusal insan kaynakları planlaması çerçevesinde bir bütün olarak planlanmalıdır.

14. Meslek liselerinin **imaj sorunu** giderilmeli, MTE okullarının “**MTE Kolejleri**” olarak anılması değerlendirilmelidir. “Herkes üniversite mezunu olmalı” yerine “herkes meslek sahibi olmalı” anlayışının yaygınlaştırılması için rehberlik faaliyetlerine ağırlık verilmelidir.

MESLEKİ EĞİTİM, SANAYİ VE YÜKSEK TEKNOLOJİ 2023 KONGRESİ

22 - 23 Mart 2023, İstanbul

Mesleki eğitim ve öğretime dair; müfredat geliştirme, okul sistemlerini planlama ve yönetme, akreditasyon vb. konularda uzun vadeli insani kalkınma stratejileri geliştirilmesi ve uygulama amacıyla kalıcı çalışma grupları ve/veya görev güçlerinin oluşturulması son derece önemlidir. Mesleki eğitim toplumun **belirli kesimlerince tercih edilen bir alan olmaktan kurtarılmalıdır**. Mesleki eğitimin gerekliliği ve gereksinimleri konusunda medya kanalı ile bilgilendirmeler yapılmalı, mesleki eğitimin toplum nazarında önemi ve tercih edilirliliği artırılmalıdır. Mesleki teknik eğitimdeki **iyi örnekler** yayılmalı ve teşvik edilmelidir.

15. Yasal düzenlemeler yapılarak MTE okullarına **daha esnek bir yapı kazandırılmalı** ve sanayi ile iş birliği geliştirilmelidir. MTE okulları mezunlarının işlevini artırmak için sektöre iş **başvurularında** yaşanan sıkıntıların ortadan kaldırılması gerekmektedir. Okul ve eğitim sistemleri daha da iyileştirilmeli, eğitim süresi uzatılmalıdır. Temel beceriler verilmeli, devamlı öğrenme alışkanlığı kazandırılmalı, “eğitilmiş insan nasıl öğreneceğini öğrenen insandır” bilinci geliştirilmelidir.

16. MTE okullarının orta öğretimden yükseköğretime geçişte öğrencilere **pozitif ayrımcılık** uygulanmalıdır. Meslek yüksek okullarına sınavsız geçiş uygulamasından vazgeçilmeli; **mesleki uygunluk, mesleki yeterlilik, alan sınavları** gibi ölçütlere dayalı öğrenci seçiminin yapılması tercih edilmelidir. Meslek Yüksekokullarından, fakültelelere geçişte yapılan DGS (Dikey Geçiş Sınavı) model alınmalıdır.

17. MTE okullarının **fiziki altyapılarının, eğitim programlarının ve öğretmen niteliklerinin** geliştirilmesi oldukça önemlidir. Program değerlendirme çalışmaları üniversitelerdeki uzman akademisyenler tarafından yapılmalı ve hizmet içi eğitimlerde sektörden gelen uzmanlardan destek alınmalıdır.

18. MTE okullarında öğrencilere **yabancı dil** becerisi kazandırmaya önem verilmeli ve Avrupa Birliği'nin **öğrenci değişim** programlarından faydalanılmalıdır. MTE okulları öğretmenlerinin **lisansüstü** çalışma yapmaları ve yabancı dil becerileri geliştirmeleri de desteklenmelidir.

19. Daha yenilikçi ve yaratıcı bir eğitim için; **Zihinsel Beceri Gelişim Piramidi** (Değerlendirme, Sentez, Analiz, Uygulama, Kavrama, Bilgi) dikkate alınmalı, “Bilgi”nin bu piramidin ilk basamağı olduğu ve diğer basamakların da en az onun kadar kıymetli olduğu, esas hedefin değerlendirme aşaması olduğu bir **üst öğrenime** ve işgücü piyasalarına geçişte dikkate alınmalıdır.

MESLEKİ EĞİTİM, SANAYİ VE YÜKSEK TEKNOLOJİ 2023 KONGRESİ

22 - 23 Mart 2012, İstanbul

20. “Eğitim - Yaratıcılık - Yenilik”te anahtar stratejiler olarak eğitim ve öğretim gerçek olay, olgu ve objeler üzerinden yapılmalı, öğrencilerin hayal gücünü geliştirmek için fizik alanı ile metafizik/felsefe alanı tanıtılmalı, temel eğitimde öğrenen ile öğrenilen arasında birebir ilişki kurulmalı, eğitimde el becerisine önem verilmeli, anadil, uygulamalı bilim, matematik etkisi artırılmalı, daha özgür bir eğitim ortamı oluşturulmalıdır.

21. Mesleki eğitim sistemi bireyin potansiyelini kullanabileceği bir platforma dönüştürülmelidir. Mesleki teknik eğitim veren okullarda **sanat ve estetik duygusunu** besleyen bir eğitim verilmelidir. Mezunların **toplumsal ve kişisel prestij kazanımları ve özlük hakları** kuvvetlendirilmelidir. Uzun vadeli geri ödemeli cazip işyeri açma kredileri verilmelidir.

22. **Öğretmen Kariyer Basamakları** ile getirilen sistem işlevsel kılınmalıdır. Uzman ve başöğretmenlere okul bazlı hizmet içi eğitim sorumlulukları verilmeli, MEB tarafından öğretmenlere yönelik interaktif eğitim portalı açılmalı, “öğretmen televizyonu” kurulmalıdır.

23. Mesleki eğitimde olmazsa olmazlardan biri de **sertifikasyon ve akreditasyon** olarak önümüze çıkmaktadır. Mesleki eğitim belli meslekleri dayatmamalı, geçişlere imkan sunmalıdır. **Müfredat oluşturulurken iş dünyasına da sorulmalıdır.** Beklentiler eğitimin çıktıları ile tam olarak örtüşmediğinden iş dünyası da önemli görevler üstlenmelidir.

24. **Yapıya göre değil, stratejiye göre** hareket edilmelidir. Genç nüfus iyi yönetilemezse birçok parametrede tehlike oluşacağından öğrenciler sınavlara göre kategorize edilmemeli, kişisel yaşamla öğrenme ortamları bir araya getirilmeli, eğitimde **sosyal adalet** sağlanmalıdır.

25. **Eğitim yöneticisi yetiştirmede** üniversitelere aktif görevler verilmelidir. Yöneticiler için de “yeterlilik belgesi” verilmeli, “ulusal yeterlilik sistemi” kurulmalıdır.

26. Denetim ve kalite kontrolün gelişmiş ülkelerin her yerde üretim yaptırabilme esnekliği sağladığını bilerek yatırımlarımızın ve üretimlerimizin mutlak kaliteye ulaşmasının kalite kontrolden geçtiği bilinci artırılmalıdır.

27. **Tasarruf oranı** düşüklüğü yatırım oranı düşüklüğüne yol açarak sürdürülebilir kalkınmaya engel teşkil edeceğinden tasarruf oranının artırılması için “Siyasi İrade” daha fazla makro kurumsal araç geliştirmelidir. Geçmişte pratik veya akademik amaçlı bilgi üretilmekte iken Soğuk savaş döneminden sonra **bilginin piyasalaşması birçok parametrede fırsat ve tehdit oluşturduğu için bilgi üretimi kamu kaynakları ile desteklenmelidir.**

23 Mart 2012, İstanbul